

Duyu Bütünleme Çerçevesinin Uygulanması

Dr.paed. Aivars Kaupužs

RTA duyusal oda

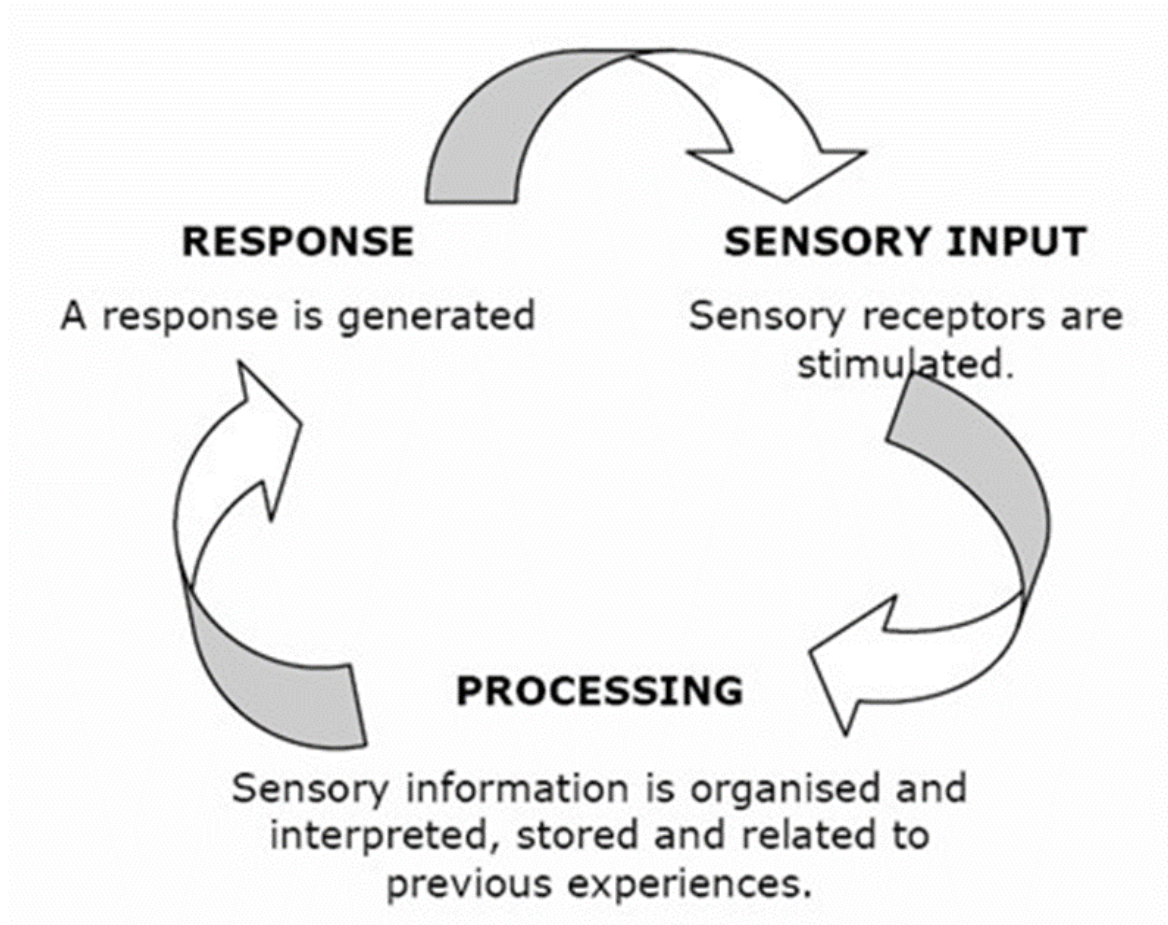

duyu sistemleri

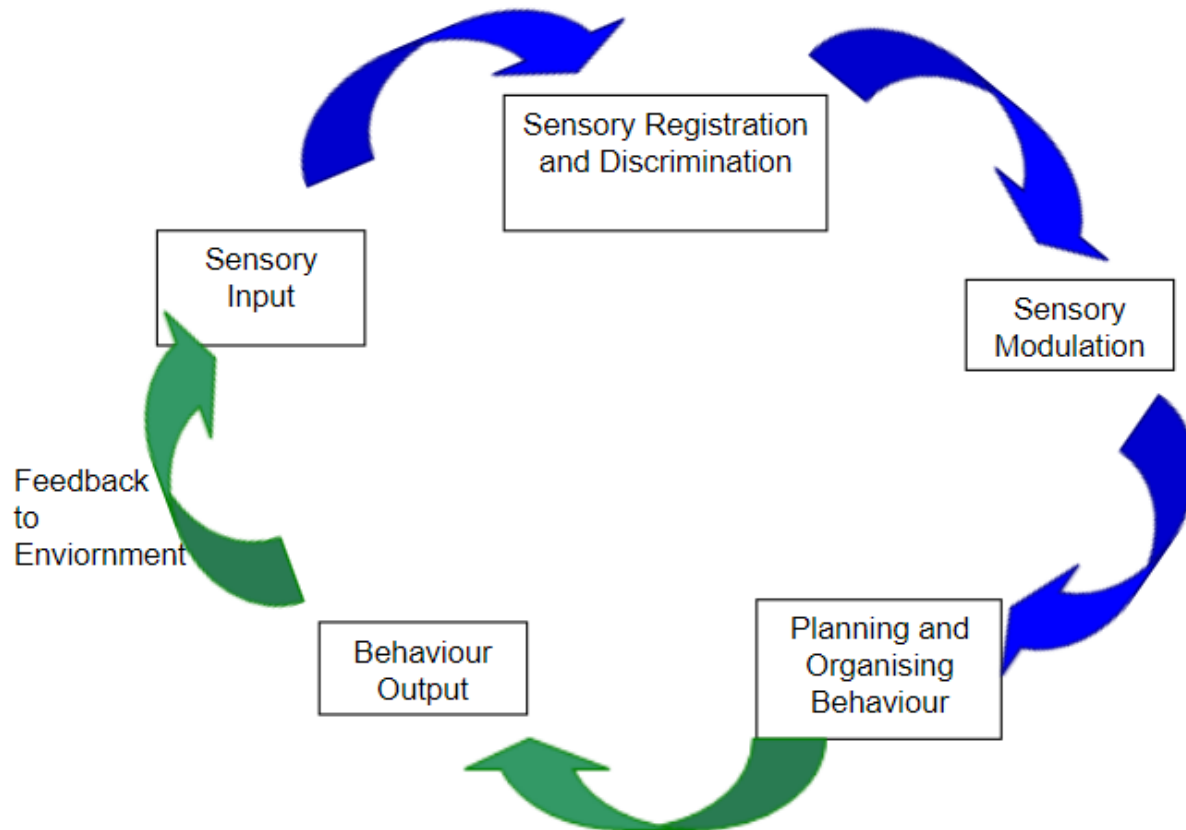
- Uzak Duyular
- İřitme, grme, koku, tat
- Yakın Duyular
- dokunsal
- vestibler
- proprioseptif

DUYUSAL İŞLEME

SENSORY PROCESSING

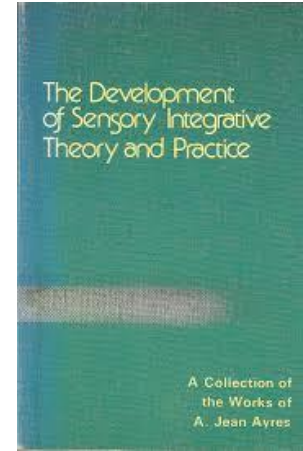
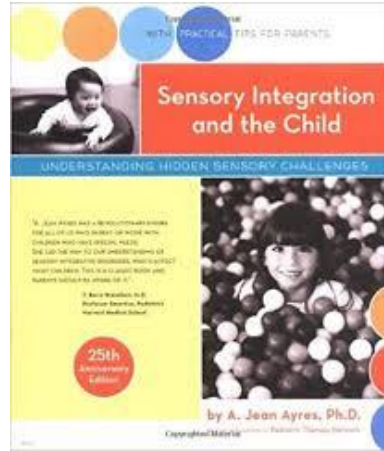

Anna Jean Ayres 1920-1988

ergoterapist, eğitim psikologu

- ilk tanımlanan duyuşal bütünleyici işlev bozukluğu
- bu tür çocukların sinir sistemi tarafından alınan duyuşal girdilerin yetersiz organizasyonu ile sonuçlanan sinirsel bozukluğu olduğunu keşfettiler.
- bozukluğu ve önerilen terapötik yaklaşımı tanımlamak için geliştirilmiş tanı araçları

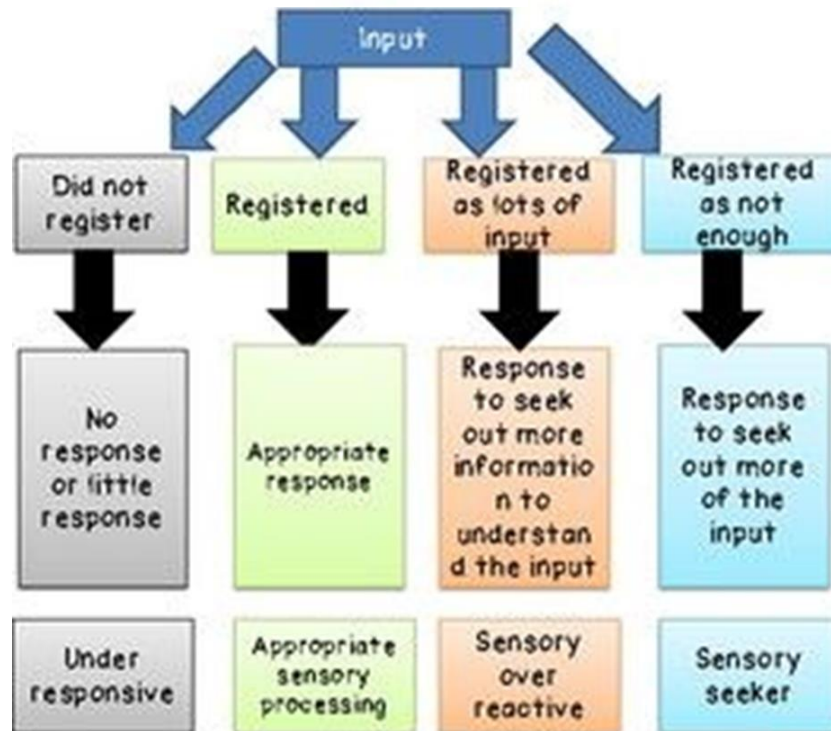
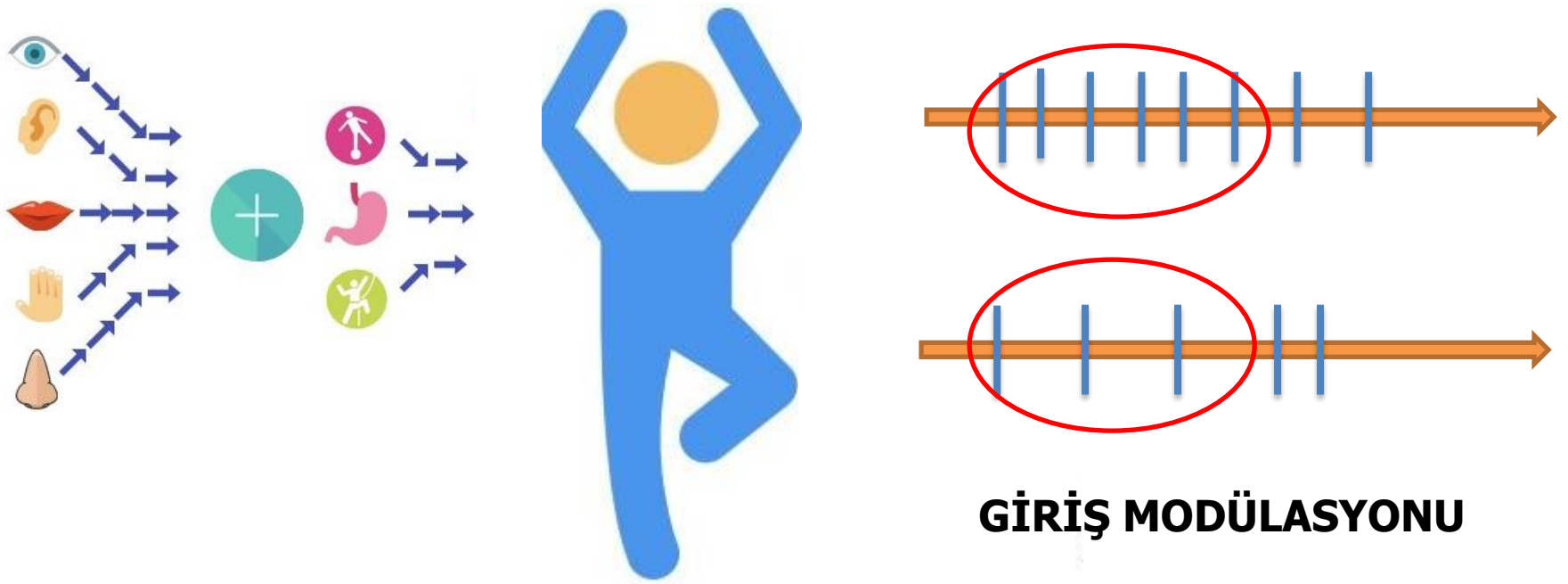

Duyusal bütünleşme

- "Duyu bütünleme, vücudumuzdan ve çevremizdeki dünyadan aldığımız bilgileri günlük yaşamda kullanmak üzere organize etmenin nörolojik sürecidir"
- Dr. Ayres'e göre, "Sinir sisteminin %80'inden fazlası duysal girdilerin işlenmesi veya düzenlenmesi ile ilgilidir ve bu nedenle beyin öncelikle bir duysal işlem makinesidir"
- Beyin bu girdiyi modüle eder ve bu da aktivite seviyemize rehberlik eder. Aktivite zihinsel, fiziksel veya duygusal olabilir

Duyusal İşleme Bozukluğu

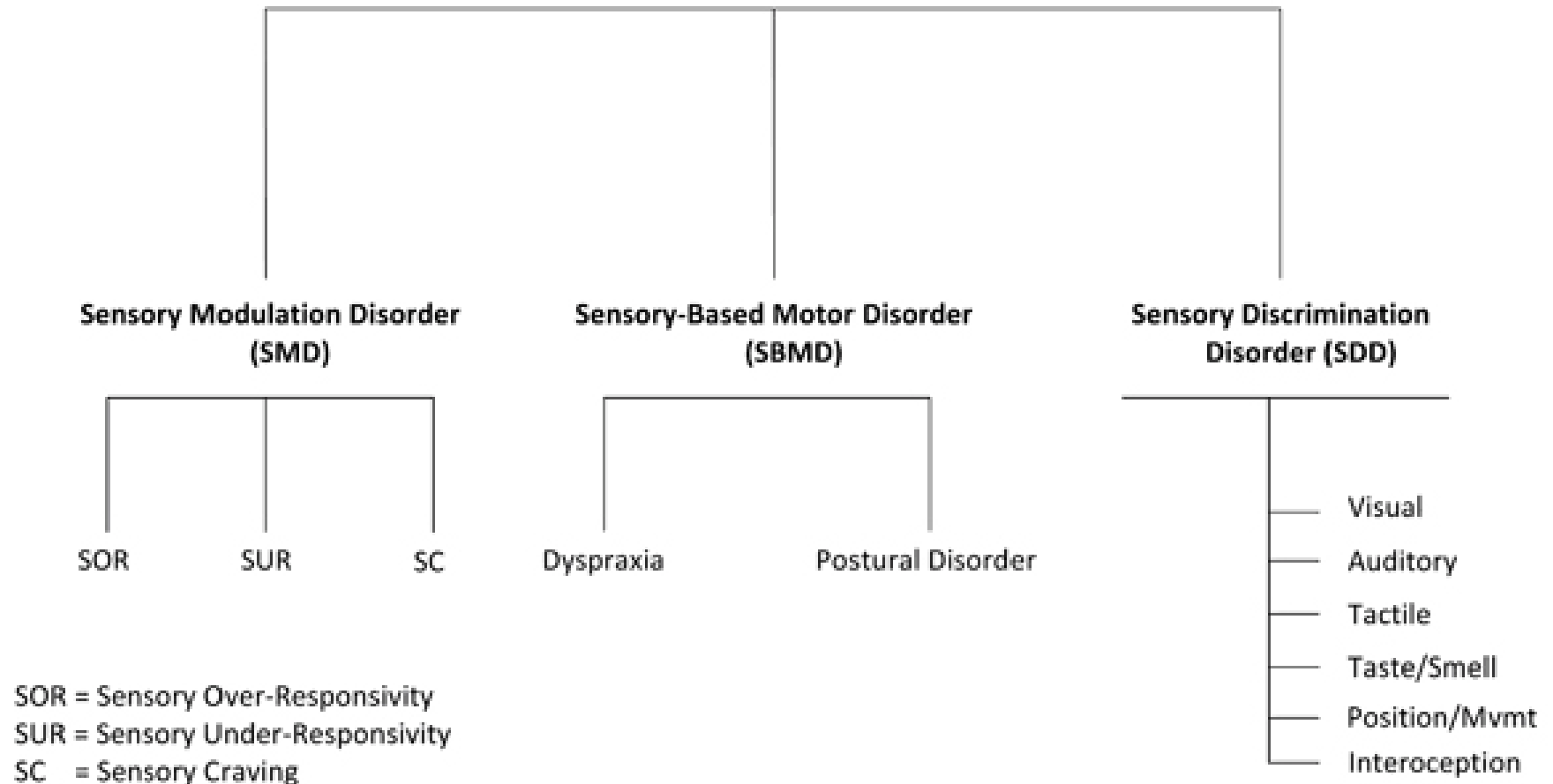
- Duyusal girdiyi etkili bir şekilde bütünleştirmeyi zorlaştıran beyin işlevindeki bir düzensizlik veya bozukluk
- Motor, öğrenme, sosyal/duygusal, konuşma/dil veya dikkat bozukluklarında duyu bütünleme bozukluğu olabilir.
- Çocukluk popülasyonununun yaklaşık %16'sı SPD yaşayabilir
- Otizm spektrum bozukluğu olan çocuklarda daha da yüksek - en az %80
- (SPD Vakfı)

Duyusal İşleme Bozukluğu

- Duyusal modülasyon-
- Çevrenin taleplerini karşılamak için sinir sistemini düzenleyememek
- Bozukluklardan en sık görüleni
- Her zaman duyusal girdi tarafından bombardımana tutulur
- Bu konuda ne yapacağınızı ve buna nasıl yanıt vereceğinizi bilmeniz gerekir.
- Yanıt (davranış) girdiyle eşleştiremiyor

Sensory Processing Disorder (SPD)

Sensory threshold	Self-regulation	
	<i>PASSIVE</i> ←	→ <i>ACTIVE</i>
<p><i>HIGH</i></p> <p><i>LOW</i></p>	<p>poor registration</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>missing stimuli</i> • <i>responding slowly</i> 	<p>sensory seeking</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>persuit of stimuli</i> • <i>associated with intelligence and creativity</i>
	<ul style="list-style-type: none"> • <i>distractability</i> • <i>discomfort with sensory stimuli</i> <p>sensory sensitivity</p>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>acting to reduce/prevent exposure to stimuli</i> • <i>efforts to make exposure more predictable</i> <p>sensory avoiding</p>

ERKEN BELİRTİLERİ DUYUSAL BOZUKLUKLAR

Sign of Sensory Processing Disorder

Sensory Modulation Disorder

Definition:

A problem in regulating responses to sensory inputs resulting in withdrawal or strong negative responses to sensations that do not usually bother others.

Common Signs

- Easily distracted by noises
- Overly sensitive to sounds
- Dislikes nail/ hair cutting
- Dislikes clothing of certain textures/ fits/ or styles
- Upset about seams in socks
- Difficult time falling or staying asleep
- Reacts defensively to tastes/ textures of food
- Easily distracted by visual stimuli

Sensory Discrimination Disorder

Definition:

A problem in recognizing/ interpreting differences or similarities in qualities of stimuli.

Common Signs

- Jumps a lot on beds
- Bumps or pushes others
- Grasps objects too tightly or uses too much force
- Frequently drops things or knocks things over
- Mouths, licks, chews, or sucks on non-food items
- Craves movement, e.g. likes to spin self around
- Afraid of heights/ swings or slides
- Has poor balance

Postural-Ocular Disorder

Definition:

A problem with control of posture or quality of movements seen in low muscle tone or joint instability and/ or poor functional use of vision. It is often seen with vestibular and proprioceptive problems

Common Signs

- Seems weaker than other children
- Fatigues easily
- Frequently moves in and out of seat
- Slumps while sitting
- Difficulty making eye contact/ tracking with the eyes, e.g. reading
- Falls and tumbles frequently
- Feels heavier than anticipated when lifted
- Has flat feet

Dyspraxia

Definition:

A problem with planning, sequencing & executing unfamiliar actions resulting in awkward & poorly coordinated motor skills typically seen with a sensory processing deficit. It is usually seen with difficulty doing new activities or those that are done infrequently. (May-Benson, Teasdale, & Koomar, 2006)

Common Signs

- Problems with daily life tasks like dressing or using utensils
- Eats in a sloppy manner
- Difficulty following multistep directions
- Strong desire for sameness or routines
- Has an awkward pencil grasp
- Has poor handwriting
- Dislikes or reluctant to participate in sports

Duyusal modülasyon bozukluğu

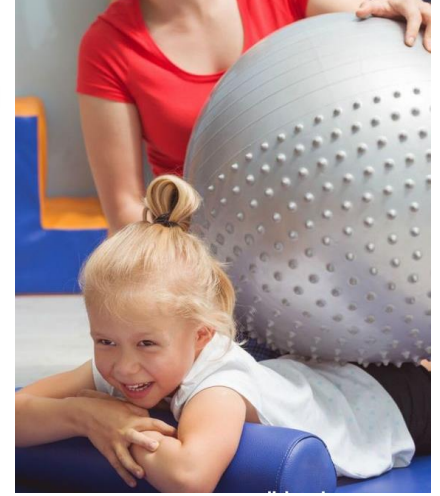
Duyusal Aşırı Duyarlılık

- hafif veya beklenmedik bir dokunuşla korkulu, endişeli veya agresif hale gelir
- diğer insanlara veya akranlarına yakın durmaktan korkuyor veya kaçınıyor (özellikle kuyruklarda)
- saçlarının taranmasından şikayet eder; belirli bir fırçayı kullanma konusunda çok seçici olabilir
- belirli malzeme dokularına (battaniyeler, kilimler, doldurulmuş hayvanlar) dokunmaktan kaçınır
- yeni veya sert giysiler, kaba dokulu giysiler, balıkçı yakalar, kot pantolonlar, şapkalar veya kemerler vb. giymeyi reddediyor.
- kirli eller tarafından sıkılacak ve sık sık silmek veya yıkamak isteyecektir

Duyusal modülasyon bozukluğu

Yetersiz Duyarlılık

- ellerinin veya yüzünün kirli olduğunun farkında olmayabilir veya burnunun aktığını hissetmeyebilir
- kendine zarar verebilir; kendi başını çimdikleme, ısırma veya vurma
- oyarken diğer çocukları veya evcil hayvanları sık sık incitiyor
- nesneleri aşırı derecede ağzına alır
- saatlerce dönebilir ve asla başım dönmez
- Aşırı baharatlı, tatlı, ekşi veya tuzlu yiyecekler için bir tercih ve özlem var

Duyusal modülasyon bozukluğu

Duyusal-Aşerme

"Duyu arayanlar" sürekli hareket etme, çarpma, çarpma, zıplama eğilimindedir.
Her şeye dokunmaya "ihtiyaç duyabilirler"
"Onların alanı" ile "diğerlerinin alanı"nın ne olduğunu anlamamak
Ek stimülasyonla düzensiz hale gelirler

Duyusal Temelli Motor Bozukluk

- Duruş Bozukluğu
- genellikle vücudu stabilize etmek için yerde "W otur" pozisyonunda oturur
- bebekken hiç emeklememiş olabilir
- zayıf vücut farkındalığına sahiptir; bir şeylere çarpıp, bir şeyleri devirir, takılır ve/veya çıkar görünür
- Dispraksi/Motor Planlama Problemleri
- yüzüstü yatarken aynı anda başı, kolları ve bacakları yerden kaldırmada zorluk
- kapı kollarını, kolları, eşyaları açma ve kapamada zorluk
- hareket sırasında vücudunu nasıl hareket ettireceğinden emin değil gibi görünüyor, örneğin bir şeyin üzerine basmak

Duyusal Ayrımcılık Bozukluğu

- “Kedi” mi yoksa “şapka” mı duyuyorum?
- Bir “P” mi yoksa “B” mi görüyorum?
- Cebimde 20 veya 50 sent mi hissediyorum?
- Yana mı yoksa geriye mi düşüyorum?

Koruyucu Yanıtlar

- “Duyusal savunmacılık, basitçe koruyucu duyularımızın aşırı aktivasyonudur”
- (Wilbarger ve Wilbarger, 1991)
- Kavga
- korku
- Donmak
- “Vücut kendini düzenlemenin bir yolunu bulamazsa, kronik bir stres durumu ortaya çıkar” (Affleck ve diğerleri, 1984)

SPD Tedavi Hedefleri

- Birincil Hedef: Beynin işleme şeklini geliştirmek
- Duyu Bütünleme Müdahalesinin Beklenen Sonuçları:
- Uyarılma durumları ve dikkatin düzenlenmesi
- Beden farkındalığının gelişimi;
- Postural-motor ve iki taraflı fonksiyon entegrasyonu;
- İnce ve Kaba motor beceriler;
- Öğrenmenin görsel-işitsel yönleri;
- Alıcı ve ifade edici dil;
- Psikososyal işlevler (örn: benlik kavramı, öz yeterlilik);
- ADL'lerde Bağımsızlık

Duyu Bütünleme Müdahalesi Rehberi

- Belirlenmiş bir protokol veya teknik mevcut değil
- Yetenekleri ve zorlukları dengelemenin "doğru mücadelesi"
- "Nasıl öğreneceğinizi öğrenin"
- Vestibüler, proprioseptif ve dokunsal stimülasyonun entegrasyonu
- Aşağıdan yukarıya yaklaşımı vurgulayın
- Çocuk merkezli ve eğlenceli olun!

AŞIRI SORUMLULUK

görsel programlar

Meklet

Visual Schedule

Wizard Solutions Inc Izglitiba Izglitiba

★★★★★ 25

PEGI 3 9-12 gadu vecumam

Piedāvā pirkumus lietotnē

Šī lietotne ir saderīga ar visām jūsu ierīcēm.

Instalēta

Josh's Schedule		Teacher	Assistant
B Block Room 105	Stagecraft	Mr. Collett	Mr. McBride
Wednesday Room 201	Advisory 34	Mrs. Fairley	Mrs. Jones
C Block Room 116	Reading Skills	Mrs. Mercier	Mrs. Alby
Lunch	Cafeteria		Mrs. Miller
D Block Room 223	Family Management	Mrs. Catherwoy	Mrs. Cridoe
E Block Room 126	Foods	Mrs. Catherwoy	Mrs. Jones

Doing By Algorithms

Breakfast Parfait

Eat.

Ingredients

- ½ cup yogurt
- honey
- blueberries (or fruit of choice)
- Cheerios (or cereal/granola of choice)

You will also need:

- cups
- measuring cups
- spoon

Measure ½ cup of yogurt and add to cup. Add layer of honey...

wash hands

turn on

soap

wash hands

turn off

dry hands

Zamanlama

Google Play

Meklēt

Lietotnes

Kategorijas

Sākums

Populārākās lietotnes

Jaunami

Manas lietotnes

Iepirkties

Spēles

Ģimenei

Redaktora izvēle

Konts

Maksājumu veidi

Mani abonementi

Izmantot

Mans vēlmju saraksts

Manas darbības pakalpojumā Play

Ceļvedis vecākiem

Kids Timer

Skywise Riki

★★★★★ 1710

PEGI 3

Ietver reklāmas

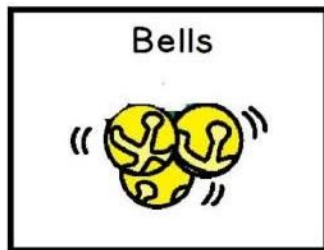
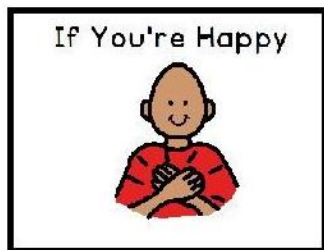
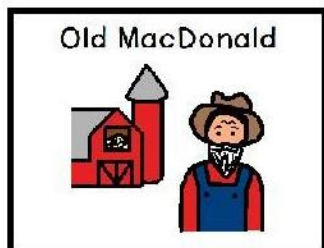
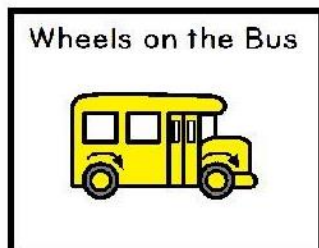
Šī lietotne ir saderīga ar visām jūsu ierīcēm.

Pievienot vēlmju sarakstam

Instalēt

ritim

What instrument do you want to play today?

<p>Maracas</p>	<p>Drum</p>	<p>Xylophone</p>
<p>Bells</p>	<p>Rhythm Sticks</p>	<p>Tambourine</p>

How do you want to sing today?

<p>Sing Fast</p>	<p>Sing Slow</p>
<p>Sing Loud</p>	<p>Sing Quietly</p>
<p>Sing High</p>	<p>Sing Low</p>

“Snoezelen” veya Çok Duyuslu ortam konsepti

- “Find a balance between relaxation and activity within . . . a safe, adapted environment, supported by a facilitator,” (Lotan & Gold, 2009)
- “The essence of the Snoezelen approach is to allow the individual the time, space and opportunity to enjoy the environment at their own pace, free from the expectations of others.” (Kewin, 1994)

Gevşeme Tepkisi

- Dr. Herbert Benson (1974), Gevşeme Tepkisi'nin (RR) dövüş veya uçuş durumunu azaltabileceğini iddia etti.
 - RR, genelleştirilmiş azalmış Sempatik sinir sistemi aktivitesi olarak karakterize edilen fizyolojik bir yanıttır.
 - RR için genellikle dört temel unsur gereklidir:
 - 1. Tekrarlayan bir zihinsel aktiviteye veya uyaranlara sürekli odaklanma
 - 2. Kaygısız, pasif bir tutum
 - 3. Azalmış kas tonusu
 - 4. Sessiz bir ortam
- (Benson, 1974)

nöroplastisite

- Nöroplastisite, bilişsel, davranışsal ve duyuşal deneyimler dahil olmak üzere gelen uyarının türü ve miktarının bir sonucu olarak beyin nöronlarının yapı ve işlevlerinde değişiklik yapma şeklidir.(Kleim & Jones, 2008)

Sonuçlar

- Verheul ve Hulsegge (1978), insanların duyularına bağılı olarak yönlendirici olmayan, keşfedici bir şekilde çok-duyulu çevre ile etkileşime girdiklerini iddia eder.
- Çok duyusal müdahaleler kişi merkezli olmalıdır. Bu, “müdahaleleri tasarlarırken ve uygularken danışanların arzularını ve önceliklerini onurlandıran bir yönelimdir” (AOTA, 2008)
- Profesyoneller tedaviye dinamik ve bütüncül bir yaklaşım uygulamalıdır; tedavi önermiyorlar
- Kanıtlar, çok-duyulu müdahale sürecinin bireyselleştirilmiş, yoğun ve kapsamlı olması gerektiğini ve bireyin aktif katılımını kolaylaştırması gerektiğini göstermektedir (Tomchek & Case-Smith, 2009)
- Daha ileri araştırmalar için büyük fırsatlar sağlayan Çok Duyusal müdahalelerin kullanımını ve etkinliğini desteklemek için hala sınırlı araştırma olduğunu belirtmek önemlidir.

Referanslar

- American Occupational Therapy Association (AOTA) www.aota.org
- Ayres, A. Jean. (2005). ***Sensory Integration and the Child: 25th Anniversary Edition***. Los Angeles, Ca. Western Psychological Services.
- Greenspan, Stanley. (1995). ***The Challenging Child: Understanding, Raising, and Enjoying the Five "Difficult" Types of Children***. New York, N.Y. Perseus Books
- Kranowitz, Carol (1998). ***The Out-of-Sync Child: Recognizing and Coping with Sensory Processing Disorder, Revised Edition***. New York, NY. Starlight Press Books
- <http://www.spdfoundation.net>
- Ockner, Sari. "Special Education Advisor- Five Practical Sensory Strategies for the Classroom." *Five Sensory Strategies for Classroom*. 15 Sept 2013.

<http://www.specialeducationadvisor.com/five-practical-sensory-strategies-for-the-classroom/>

My Trip to the Dentist Social story

<https://www.youtube.com/watch?v=2mNYubCfXbk>

Bill Nason, MS, LLP discusses tools that help children on the spectrum feel safe, accepted and competent <http://www.facebook.com/autismdiscussionpage>

aivars.kaupuzs@rta.lv